

Prof. dr hab. Dorota Klus-Stańska

Uniwersytet Gdański

„Projekt Tablit jest interesującą odpowiedzią na niepokojące zjawiska charakteryzujące polską edukację przedszkolną. Autorzy projektu w sposób merytorycznie uzasadniony i mający swoją silną argumentację zarówno w nauce, jak i w doświadczeniach innych krajów, dobrze odpowiedzieli na potencjał umysłowy i ciekawość świata dzieci, przełamując niebezpieczne tendencje infantylizujące, powszechne w polskich przedszkolach, a wzmacniane, by nie rzec – wymuszane – przez obowiązującą podstawę wychowania przedszkolnego. Próbują przeciwdziałać ubóstwu treści, jakie przewidziane są dla polskich dzieci w wieku przedszkolnym, jak i marginalizacji aktywności badawczej dzieci. Autorzy zwrócili też uwagę na brak edukacji informacyjno-komunikacyjnej oraz wczesnej edukacji w zakresie języka obcego w ministerialnym dokumencie. Ich propozycja uzupełnia te luki, dając możliwość wspierania rozwoju dzieci przez przedszkole także w tych obszarach.

Dostrzegając te ograniczenia, które inercyjnie utrzymują się w polskich przedszkolach od kilku dziesięcioleci, a nawet ulegają nasileniu, formułują propozycję znacznie bogatszą i bardziej dojrzałą edukacyjnie, choć niesprzeczną z programowymi wymogami ustalonymi przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Owa niesprzeczność jest w recenzowanym projekcie pokazana przez bezpośrednie nawiązania dla podstawy programowej i precyzyjne wskazania jej rozwinięć oraz doprecyzowań treściowych i metodyczno-wykonawczych.

Oceniany w niniejszej recenzji program nie jest zawieszonym w teoretycznej próżni projektem. Przeszedł on już etapy wdrożeniowe, oparł się na doświadczeniach zgromadzonych przez realizujących go nauczycieli, zaistniał w warunkach placówek przedszkolnych. Mówimy zatem o przedsięwzięciu, które ma za sobą najtrudniejszy etap – implementacji i wstępnej weryfikacji. Przedsięwzięcie, co do którego wykazano, że się sprawdza. Jest to jego bardzo znacząca wartość.

Ale program cechują też liczne walory bardziej szczegółowe. Przede wszystkim wysoko należy ocenić rozbudowę treści przyrodniczych. Świat przyrody stanowi dla dziecka naturalny i nie do przecenienia kontekst rozwoju poznawczego. Badanie przyrody (a taką – opartą na badawczym eksplorowaniu przyrody przez dzieci – opcję metodyczną przyjmują Autorzy) jest warunkiem przechodzenia na wyższe etapy rozwoju struktur i funkcji poznawczych. W Programie Tablit tematy przyrodnicze potraktowano z rozmachem

edukacyjnym, troską o wszechstronność i powiązanie pojęć z doświadczeniami dziecka. Dlatego pomysł z poszerzeniem i pogłębionym doprecyzowaniem podstaw programowych uważam za znakomity, jak też samą zawartość tych poszerzeń trzeba ocenić bardzo wysoko.

To, co postrzegam jako dodatkową wartość projektu, to brak akceptacji Autorów dla konspektów zajęć, których szczegółowość paraliżuje aktywność dzieci, a także wygasza profesjonalny wysiłek umysłowy nauczycieli. W recenzowanym projekcie dominują sugestie zajęć, które porządkują całość celów i treści, ale nie próbuje się w nich sterować każdą czynnością nauczyciela jako inspiratora i uczestnika procesów edukacyjnych.

I wreszcie trudno pominąć solidnie opracowaną dyscyplinę strukturalną Programu Tablit. W każdym jego elemencie Autorzy panowali nad podejmowanymi wątkami, układając przejrzyste ramy i łącząc każdy element z pozostałymi. To nie tylko walor redakcyjny, ale także merytoryczny, bardzo dobrze świadczący o kompetencjach Autorów i jakości projektu.

Ogólnie więc program oceniam jako bardzo interesujący, dojrzały, oryginalny i niezwykle rzetelnie i starannie opracowany. To znakomity projekt – wart dalszego rozwijania i upowszechniania.”